

Toni Iordache - Sounds From A Bygone Age, Vol. 4

Autentisk og sublimt fra rumensk bryllupsmusiker.

Av Arne Berg

Publisert 04.05.2007 14:30

Jeg er svært lite glad i bruke ordet autentisk for å beskrive musikk. Musikk er alltid resultatet av møter mellom kulturer. Men av og til mangler bedre betegnelser, så skitt au: dette er autentisk. Og dessuten sublimt. Møt Toni Iordache.

Elsket bryllupsmusiker

Bucuresti, 1969: Et gammel svart/hvitt-bilde viser en bitteliten og avmagret Toni Iordache i hvit skjorte ved sin tambal, det som på norsk heter hakkebrett, og under instrumentet – seks ulike båndopptakere. Plateutgivelser med den mest elskede av alle Romanias bryllupsmusikere var sjeldne, mange opptak ble gjort privat. Samtidig var han superstjerne og ble sendt utenlands for å representere Romania.

Den største

Det var på vei hjem fra en av disse reisene at han ble arrestert for ulovlig import av valuta – han hadde med seg dollar for å kjøpe en pelskåpe til sin kone på det svarte markedet. Og dollarimport var strengt forbudt i Ceausescus Romania. Tre år i fengsel senere, syk og tynn inn til beinet, gjenopptok han sin gjerning midt på 1970-tallet, men avkrefet av diabetes døde Toni Iordache alt for tidlig i 1988. Hele den rumenske musikkverden kom i begravelsen. Fordi han var den aller største.

Gjenfinner skattene

I Tyskland finnes det et bittelite plateselskap, Asphalt Tango. De har satt seg fore å gjenfinne skattene som ligger på lydbånd hos det tidligere statseide plateselskapet i Romania, Electrecord. Resultatet er en serie som heter "Sounds From A Bygone Age", og platen med Toni Iordache er nummer fire i rekken. For det fantes opptak av Toni Iordache gjort i studio, gitt ut på Electrecord i deres serie av "muzica lautareasca" – sigøynermusikk fra Romania - i årene

mellom 1965 og 1980. Toni Iordaches cimbalom, eller tambal, var et sentralt instrument på mange av dem. Og nå rensset, remastret og gjenutgitt. Og gud bedre for en musiker han var.

Fra stillferdig til ellevilt

Fra det stillferdig poetiske og såre, til ellevill dansmusikk, Toni Iordache behersket sin tambal til spissen av skjeene. Selv om han ikke var fremmed for å inkorporere jazzelementer og påvirkninger fra andre sigøyertradisjoner i Europa, var det hele tiden bryllupstradisjonen som bar grunntonen i hans musikk, og som gjør at jeg velger å bruke ordet autentisk. Fra de halsbrekkende 25 slag pr. sekund i midnattstimens dansemusikk, til de såre tonene i de objektivt sett sentimentale balladene, Toni Iordache var ikke bare autentisk, han var også sublim. Nå har han omsider fått sin internasjonale debut, nesten tjue år etter sin død. Ikke en dag for tidlig.

Opphavsrett NRK © 2007 - Telefon: 815 65 900 - E-post: info@nrk.no